

ความยั่งยืนบน ความปลอดภัย

ดร.วิฑูรย์ ลิ้ม-โชคดี

ผู้คนส่วนใหญ่อยากมี “ชีวิตที่ดีขึ้น” (ชีวิตที่ดีกว่าเดิมที่เป็นอยู่) ด้วยกันทั้งนั้น

ปัญหาอยู่ที่ว่า เขาเหล่านั้นมี “ทางเลือก” หรือมี “โอกาสเลือก” มากน้อยเพียงใดเท่านั้นเอง

หนึ่งในทางเลือกของการดำรงชีวิต ก็คือ การทำงานได้อย่างปลอดภัย

เพราะการทำงานอย่างปลอดภัยจะทำให้เราทุกคนมี “คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ชีวิตการทำงาน” (Better Quality of Working Life: OWL)

การทำงานได้อย่างปลอดภัยจึงเป็นยอดปรารถนาของพวกเขาทุกคน ทั้งในระดับที่รู้ตัว และระดับที่อยู่ลึกในจิตใต้สำนึก

เรื่องนี้จึงสอดคล้องกับ “ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์” (Hierarchy of Needs) หรือ “ทฤษฎีการจูงใจ” ของอับราฮัมมาสโลว์ (Abraham Maslow) ในลำดับขั้นที่ 2 เรื่อง “ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย” ด้วย

ความต้องการความมั่นคง และความปลอดภัยจึงครอบคลุมถึงความมั่นคงในหน้าที่การงาน และความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อันหมายรวมถึงการมีความปลอดภัยในการทำงาน การได้รับสวัสดิการ สังคม และสวัสดิการจากองค์กรที่ทำงานในจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอที่จะประกันถึง “ความมั่นคง และความปลอดภัย” ของเราทุกคนได้

คือ นอกจากดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปลอดภัยแล้ว เรายังมีงานทำเพื่อเลี้ยงชีพอย่างมั่นคงด้วย ไม่ใช่ตกงานหรือถูกเลิกจ้าง (อย่างไม่เป็นธรรม) โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว หรือบาดเจ็บพิการหรือตายกันง่ายๆ ในโรงงานหรือสถานประกอบการต่างๆ

เรื่องของ “ความปลอดภัยในการทำงาน” จึงควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเทียบเท่าเคียงไหล่เช่นเดียวกับ “ความมั่นคงในการทำงาน” เพื่อจะได้ทำให้เราทุกคนมี “ชีวิตที่ดีขึ้น” หรือมี “คุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น” นั่นเอง และควรจะต้องมีความสำคัญเคียงคู่เสมอกันกับเรื่องของ “สิ่งแวดล้อม” หรือ “การป้องกันมลพิษ” ด้วย

ปัจจุบันมีแนวคิด และปรัชญาของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development) มักจะผูกติดกับเรื่องของกรอบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ยังมีได้นำเอาเรื่อง “ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน” ผสมเข้าไปเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของแนวความคิดดังกล่าวอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

ในความเป็นจริงแล้ว หนึ่งในเจตนารมณ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนก็คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม (โลก) อย่างยั่งยืนนั่นเอง

การพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงเป็นเรื่องของการเพิ่มผลผลิต หรือสร้างผลิตภาพของมนุษย์ (Human Productivity) ให้สูงขึ้นด้วย

การผนวกเอาแนวความคิดของ “ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน” เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของแนวความคิดในเรื่องของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงเป็นเรื่องที่เรามองข้ามไม่ได้เลย และจะข้ามไม่ได้ด้วย

เพราะ “การอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์” มีค่าที่สุด

หากปล่อยให้เกิดบาดเจ็บพิการหรือทุพพลภาพจากอุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัยในที่ทำงานหรือในที่สาธารณะดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เราจะมุ่งหวัง “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้อย่างไร

เมื่อเราให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพียงใด เราก็จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย (และอาชีวอนามัย) มากขึ้นเพียงนั้นด้วยการพัฒนาจึงจะสมดุลการพัฒนาจึงจะยั่งยืนอย่างแท้จริง

ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน จึงต้องอาศัย “มาตรการเชิงรุก” (Proactive Measures) หรือการป้องกันไว้ก่อน (เช่นเดียวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) โดยการออกแบบให้ปลอดภัยหรือการออกแบบให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้นเลย (Right the First Time) คือ ต้องเลือกใช้มาตรการแก้ไขปรับปรุงหลังเกิดเหตุให้น้อยที่สุด

พูดง่ายๆ ว่า นอกจากจะมีมาตรการให้มี “วิธีการทำงานที่ปลอดภัย” แล้ว เรายังจะต้องสร้าง “สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย” ด้วย

การคิดแบบองค์รวม โดยการผนวกแนวความคิดทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม (และการเมือง) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว จึงน่าจะทำให้เราสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

เราต่างทราบดีว่า ทั้งคน และสิ่งแวดล้อม เมื่อถูกทำลายไปแล้ว เป็นเรื่องยากที่จะสร้างขึ้นทดแทนดังเดิมได้ โดยเฉพาะเรื่องของ “คน”

ทุกวันนี้ผมได้แต่เฝ้าพัฒนาการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้าไปอย่างเป็นปึกแผ่นในบ้านเรา ในขณะที่พัฒนาการด้านความปลอดภัยได้แต่ไปเรื่อยๆ

เรื่องของความปลอดภัยในการทำงานนี้ถึงเมื่อผมก็จะป่นของผมไปเรื่อยๆ **ครับผม !**